AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 23.09.2004
COM(2004)608 végleges

ZÖLD KÖNYV

A honvédelem közbeszerzése

(előterjesztő: a Bizottság)

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETŐ 3

I. A CSELEKVÉS INDOKAI A HONVÉDELMI KÖZBESZERZÉSBEN 3

1. Az elszigetelt honvédelmi piacok 4

2. A honvédelmi piacok sajátosságai 4

2.1 Az államok meghatározó szerepe 4

2.2 Követelmények az ellátás biztonsága és a titoktartás érdekében 4

2.3 A fegyverbeszerzési programok komplexitása 5

3. A meglévő jogi keretek korlátai 5

3.1 A mentességre épülő közösségi rendszer 5

3.2 Az eltérő nemzeti szabályozások 7

3.3 Az együttműködési programok során alkalmazott speciális megoldások 7

II. AZ EURÓPAI SZINTŰ AKCIÓK MEGHATÁROZÁSÁVAL KAPCSOLATOS MEGFONTOLÁSOK 8

1. Tisztázni kell a meglévő közösségi szabályozási keretet 8

2. A közösségi szabályozási keretet ki kell egészíteni egy speciáliseszközzel 9

2.1 Célkitűzések 9

2.2 Tartalom 10

A KONZULTÁCIÓ SZABÁLYAI 11

BEVEZETŐ

Ez a Zöld Könyv egyike az Európai Bizottság által az „Útban az Európai Unió honvédelmi felszerelésekkel kapcsolatos politikája felé” címmel 2003. március 11-én elfogadott közleményben[1] bejelentett akcióknak. Ezeken az akciókon keresztül az Európai Bizottság a honvédelmi felszerelések európai piacának (*„European Defence Equipment Market”*, EDEM) fokozatos kiépítéséhez kíván hozzájárulni, egy átláthatóbb és a tagállamok közötti viszonylatban nyitottabb piac megteremtéséhez, , ami – az ágazat sajátosságainak tiszteletben tartásával – gazdasági hatékonyságát fokozná.

Az európai méretű piac irányába történő fejlődés kulcsfontosságú szerepet tölt be az európai gazdasági ágazatok versenyképességének növelése, a honvédelemmel kapcsolatos források jobb elosztásának biztosítása és az Unió katonai kapacitásfejlesztésének támogatása érdekében a Közös biztonsági és védelmi politika (KBVP) keretében.

A honvédelmért, a kutatásért, a beszerzésekért és a fegyverkezési kapacitásokért felelős Európai Védelmi Ügynökség létrehozása még fontosabbá teszi ennek a piacnak a kialakítását.

Az EDEM megvalósítása egy sor kiegészítő kezdeményezés megvalósítását feltételezi, amelyek között szerepel a honvédelmi felszerelések beszerzésével kapcsolatos megfelelő szabályozás kialakítása. A jelenleg nemzeti szinten elszigetelt honvédelmi piacok nagyobb nyitottsága lehetővé tenné, hogy valóban bővüljenek az üzleti lehetőségek az ágazat európai vállalatai - ezen belül a KKV-k – számára, ami hozzájárul majd növekedésükhöz és fokozza versenyképességüket.

Ez a Zöld Könyv azt a célt tűzte ki, hogy – a szubszidiaritás elvének tiszteletben tartásával – segítse az ezen a területen már kibontakozott vitát[2]. Ennek érdekében az Európai Bizottság két, tagállamok és az európai gazdasági ágazatok képviselőiből álló munkacsoportot , hozott létre a Zöld Könyv előkészítő szakaszaira.

Az első részben a Zöld Könyv a piac helyzetének, sokrétű sajátosságainak és a meglévő szabályozásnak a felmérésén keresztül meghatározza azokat az okokat, amelyek speciális akciót indokolnak. Ezeknek a megállapításoknak az alapján aztán, a második részben, a lehetséges eszközökkel kapcsolatos magfontolásokat veszi sorra.

I. A CSELEKVÉS INDOKAI A HONVÉDELMI KÖZBESZERZÉSBEN

A tagállamok honvédelmi kiadásai jelentős részt képviselnek az állami kiadásokon belül, nagyságrendileg a 25 tagállam vonatkozásában 160 milliárd eurót tesznek ki, aminek 1/5 részét a katonai felszerelések vásárlására fordítják (beszerzések és kutatás-fejlesztés)[3].

A honvédelmi közbeszerzés piacát ma a nemzeti szintű elszigeteltség (§ 1), a többi közbeszerzési piachoz viszonyított sajátosságok (§ 2) és egy olyan jogi keret jellemzi, amelynek alkalmazása összetett (§ 3).

---

1 COM(2003)113 végleges

2 A fegyverzetpolitikai munkacsoport (POLARM), a nyugat-európai fegyverkezési munkacsoport (GAEO), az *Agency Establishment Team* munkái, amelyeket azzal bíztak meg, hogy az Európai Védelmi Ügynökséget létrehozzák.

3 Források: NATO (Észak-atlanti Szerződés Szervezete) és SIPRI (*Stockholm International Peace Research Institute – a stockholmi Nemzetközi Békekutatási Intézet), 2002.*

1. Az elszigetelt honvédelmi piacok

Annak ellenére, hogy a tagállamok katonai kiadásai összességükben jelentősek, azok nagyon szétaprózódottak a nemzeti piacok szintjén, ami ma jelentős problémát okoz valamennyi hadiiparral rendelkező tagállam számára. A költségvetések csökkentése és a fegyveres erők szerkezeti átalakítása következtében a nemzeti piacok mérete – beleértve a nagy államokét is – többé nem elégséges ahhoz, hogy olyan termelési volumeneket lehessen elérni, amelyek lehetővé tennék a fegyverrendszerek magas K+F költségeinek megtérülését . Ez a helyzet, valamint az európai kutatási és fejlesztési erőfeszítések elaprózódása többletköltséget eredményez az adófizetők számára, rontja az európai védelmi ipar versenyképességét és a KBVP-hoz szükséges kapacitások előteremtésére való képességét. Tekintettel a technológiák kettős (katonai és polgári) jellegére, ez egyúttal az európai ipar globális versenyképességére is kihat.

Előrelépések már történtek az elmúlt tíz évben, nevezetesen azáltal, hogy erősödött a transz-európai együttműködés a fegyverkezés területén, valamint megkezdődött ezeknek a piacoknak a megnyitása a verseny előtt, európai szinten. Ezek a kezdeményezések szerény eredményekkel jártak, így nem vezethettek egy európai védelmi piac létrejöttéhez. Ami az együttműködésben végzett programokat illeti, a befektetéseken elérendő tisztes hozam elvének még gyakori alkalmazása általában a nyitást csak a résztvevő országokra korlátozza, és azt vonja maga után, hogy a munkák felosztása tisztán nemzeti iparpolitikai kritériumok alapján történik. Ami a nemzeti beszerzéseket illeti, a versenyeztetési eljárásban átadott piacok aránya még mindig alacsony. Az alkalmazott eljárásoktól függetlenül, a nemzeti szállítóknak biztosított arány továbbra is erősen meghatározó marad.

2. A honvédelmi piacok sajátosságai

A honvédelmi piacok sajátosságai maguknak a katonai javaknak és a kapcsolódó szolgáltatásoknak a természetéből adódnak. Nem csupán gazdasági és technológiai vonatkozásúak, hanem függenek az egyes tagállamok biztonsági és védelmi politikáitól is[4]. A védelmi iparágak ebből következően stratégiai jelleggel bírnak, és sajátos kapcsolatban állnak az államokkal.

2.1 Az államok meghatározó szerepe

A privatizációkat és a beszerzési politikák optimalizálására irányuló erőfeszítéseket követően, az utóbbi években az államok szerepe halványodott ugyan, de még mindig meghatározó. Mint egyedüli ügyfelek, stratégiai célkitűzéseikkel összefüggő katonai szükségletek függvényében határozzák meg a termékek iránti keresletet és egyúttal a piac méretét. Részt vesznek – országonként változó mértékben – a kutatás-fejlesztés finanszírozásában, ily módon befolyásolva a műszaki know-how-t és az iparágak hosszú távú versenyképességét. Szabályozói minőségükben ellenőrzik a fegyverek kereskedelmét az ezen iparágak számára szükséges exportengedélyeken keresztül, amelyek a felszerelések Unión belüli szállításaira, valamint az alvállalkozási engedélyek megadására egyaránt kötelezőek. Ez az ellenőrzés ugyanúgy megvalósul – ha korlátozottabb módon is – az ipari szerkezetátalakítások tekintetében, akár a részvényesek szintjén is.

2.2 Követelmények az ellátás biztonsága és a titoktartás érdekében

---

[4] Ld. A POLARM csoport dokumentumát a Tanács számára, amely az 1997/12/4-i COM(1997)583 közlemény mellékletét képezi.

A honvédelem követelményei feltételezik, hogy a beszerzési forrásokat a fegyverkezési programok teljes időtartama alatt biztosítsák, a megtervezéstől a felszerelésnek a szolgálatból történő kivonásáig, békeidőben és háborús időben egyaránt. Az államokat ez arra indíthatja, hogy sajátos beszerzési garanciákat alakítsanak ki. A védelmi ipar tisztán nemzeti kapacitásának fenntartása megbízhatóeszköznek tűnhet a stratégiai érdekeknek és a szükséghelyzeteknek (katonai műveleteknek) való megfelelés szempontjából.

A honvédelem követelményei maguk után vonhatják azt is, hogy az államok igyekeznek olyan berendezésekre szert tenni, amelyek garantálják az érintett katonai erők technológiai fölényét. Ez utóbbi pedig a programok és műszaki leírásaik bizalmas jellegén alapul. A bizalmas információk védelmének kötelezettsége az ipar vállalkozóit speciálisbiztonsági átvilágításra kötelezi.

2.3 A fegyverbeszerzési programok komplexitása

A fegyverkezés fejlesztési programjai komplexek. Termelési volumenük korlátozott és a kereskedelmi csőd kockázata szintén szükségessé teszi az államok részéről a támogatást. A felszerelések gyakran új rendszerekből állnak össze, amelyek ötvözik mind a katonai, mind a polgári technológiákat. Életciklusuk hosszú: a működtetés iránti igény kifejezése és a rendszerélettartamának vége közötti időszak elérheti az 50 évet. A minőség és az ár arányát és a kockázatok kezelését ezen időszak egészére biztosítani kell. Az államoknak ezért hozzáféréssel kell rendelkezniük egy rendszer teljes élettartama alatt a megfelelő ipari és műszaki kapacitásokhoz, folyamatos és megbízható kapcsolatot tartva fenn a szállítókkal.

Egyébként az „előre gyártott”[5]hadi felszerelések beszerzése gyakran képezi „kompenzációk” tárgyát, amelyek fejében a vásárló ország akár a szerződés 100%-át meghaladó mértékű ellenértéket követel. Ez a visszatérítés történhet közvetlenül, a nemzeti vállalatoknak adott megrendelések formájában vagy az eredeti szerződéshez kapcsolódó know-how és technológia átadása révén. Lehet közvetett is, és vonatkozhat a kérdéses szerződés által érintettől eltérő – akár nem katonai – iparágakra is.

3. A meglévő jogi keretek korlátai

3.1 A mentességre épülő közösségi rendszer

A védelmi szektor sajátosságait a Közösség megalapítása óta figyelembe vették a Szerződés 296. cikkében foglalt kivétel révén. Ennek a cikknek az (1) bekezdése szerint:

„a) egyik tagállam sem köteles olyan információt szolgáltatni, amelynek közlését ellentétesnek tartja alapvető biztonsági érdekeivel,

b) a tagállamok megtehetik az alapvető biztonsági érdekeik védelme érdekében általuk szükségesnek tartott, fegyverek, lőszerek és hadianyagok előállításával vagy kereskedelmével kapcsolatos intézkedéseket; ezek az intézkedések nem befolyásolhatják hátrányosan a közös piacon belüli versenyfeltételeket a nem kifejezetten katonai célokra szánt termékek tekintetében.[6]*”*

---

[5] Már kifejlesztett, kész, megvásárolható felszerelés.

[6] Ennek a cikknek a (2) bekezdése szerint azoknak a termékeknek a jegyzékét, amelyekre az (1) bekezdés rendelkezései vonatkoznak, a Tanács 1958-ban fogadta el.

Általános érvénye révénez a rendelkezés alkalmazható a közbeszerzések területén is.

Ahogyan azt az új, 2004/18/EK irányelv 10. cikkében tisztázza, a közbeszerzési szerződésekre vonatkozó közösségi szabályozás az ajánlatkérők által a honvédelem területén megkötött szerződésekre a Szerződés 296. cikkére figyelemmel alkalmazandó. Azaz a közösségi szabályok elvben ugyanúgy alkalmazandók a védelmi szektorban, de a tagállamoknak lehetőségük van arra, hogy a Szerződés által előírt esetekben és feltételek mellett ezektől eltérjenek. Az EK Szerződés 296. cikkében foglalt mentesség ugyanakkor nem vehető igénybe sem polgári javak esetében, sem a nem kifejezetten katonai célokra szánt javaknál, még akkor sem, ha azokat a nemzeti honvédelmi minisztériumok vásárolják meg.

A Bíróság ítélkezési gyakorlata megszorítóan értelmezte ennek a kivételnek az alkalmazási feltételeit, jelezve, hogy[7]:

– annak alkalmazása nem jelent általános és automatikusmentességet, hanem azt esetről esetre igazolni kell. Az államoknak tehát megvan a lehetőségük arra, hogy titokban tartsák azokat az információkat, amelyek biztonságukat veszélyeztetnék, és hogy a belső piac szabályai alóli mentességgel éljenek a fegyverkereskedelem terén, , ugyanakkor minden egyes szerződés esetében értékelniük kell, hogy arra vonatkozik-e a mentesség, vagy sem;

– a kivételen alapuló nemzeti intézkedések, amelyeket az államok hoznak, csak akkor indokoltak, ha szükségesek a hivatkozott alapvető biztonsági érdekek védelmére irányuló célkitűzés megvalósításához,

– a bizonyítás terhe azt a tagállamot terheli, amely élni kíván vele,

– ezt a bizonyítékot szükség esetén a nemzeti bíráknak kell szolgáltatni, vagy adott esetben az Európai Közösség Bíróságának, amelyhez a Bizottság, mint a Szerződés őre fordulhat.

Általános szabályként a tagállamok tehát eltérhetnek a Szerződés szabályaitól és a közösségi irányelvektől, de kizárólag csak pontosan meghatározott feltételek mellett. Ennek ellenére több alkalmazási nehézség is adódik:

– ezeknek a rendelkezéseknek a pontos értelmezése hiányában a közbeszerzések terén csaknem rendszeressé vált az erre a mentességre való hivatkozás. A Bíróság pontosításai ellenére az Európai Unió Hivatalos Lapjában megjelent hirdetmények kis száma arra enged következtetni, hogy egyes tagállamok úgy vélik, a mentességre automatikusan hivatkozhatnak;

– mivel az alapvető biztonsági érdek fogalmának meghatározására nem került sor sem a közösségi jogban, sem a Bíróság ítélkezési gyakorlatában, a tagállamok a gyakorlatban nagy értékelési szabadságot tartanak fenn maguknak az ide sorolható szerződések meghatározásában;

---

[7] Egyebek mellett a Johnston, 222/84. sz. és a Bizottság kontra Spanyolország, C-414/97 sz. ügyekben. Ez utóbbi, annak ellenére, hogy az ÁFA tárgyában született, alkalmazható a közbeszerzésekre.

– az EK Szerződés 296. cikke alkalmazási területének meghatározása szempontjából az 1958-as lista[8] nem képez megfelelő hivatkozási alapot, ugyanisazt hivatalosan soha nem hirdették ki, sem pedig felülvizsgálatra nem került azóta.

Megállapítható tehát, hogy a honvédelmi szerződésekkel továbbra is nagyrészt a tisztán nemzeti szabályozások foglalkoznak.

3.2 Az eltérő nemzeti szabályozások

A honvédelmi beszerzéseket illetően a nemzeti szabályozások többsége eltéréseket irányoz elő a közbeszerzési szabályok alkalmazása alól, változóan átlátható módon Ez potenciális nehézséget jelent a nem nemzeti szállítók számára.

- Az **ajánlati felhívások meghirdetése**, ha arra sor kerül, a szakirányú nemzeti lapokban történik, amelyek tartalma, megjelenési gyakorisága és terjesztési módja minden államban más és más.

- A **meghirdetés elmaradásának** a nemzeti szabályozásokban szereplő lehetséges esetei sokfélék, és országonként különbözőek.

- A **műszaki leírások** gyakran nagyon részletesek, és nem egységes normákon alapulnak.

- A szállítók **kiválasztásának kritériumai** egyes államok esetében figyelembe veszik az ipari kompenzációk nyújtására való képességet, és az államok többségében az ellátás biztonságát és bizalmas jellegét, amelynek meghatározása továbbra is bizonytalan és az értékelés nem ugyanazokat a szempontokat követi - olykor a javak eredetére vagy a szállítók nemzeti hovatartozására utal.

- A **versenyeztetés** lényegében tárgyalásos eljárások formájában történik, amelynek a feltételei kevésbé szabályozottak, különösen a tárgyalások terjedelmét és a szerződés tárgyának módosítási lehetőségeit illetően.

- A szerződések **odaítélése** elsősorban azon alapul, hogy melyik az összességében legelőnyösebb ajánlat. De az ellátás biztonságát és az iparági kompenzációkat egyes államok ebben a szakaszban újból figyelembe veszik.

Ezek az akadályok számos tagállamot arra serkentettek, hogy a GAEO[9] kormányközi politikai egyezmény keretében összehangolják nemzeti értesítőik tartalmát és megjelentetésének módját, valamint a nyitottabb versenyeztetés szabályait alkalmazzák. Annak ellenére, hogy megalapozott elvekre épül, ez a rendszer mégis korlátozott eredményeket hozott mind az átláthatóság, mind a versenyeztetés tekintetében, mivel nem bír kötelező jogi erővel

3.3 Az együttműködési programok során alkalmazott speciális megoldások

A nemzeti szabályozások mellett kormányközi egyezményekben előírt, ad hoc szabályokat alkalmaznak az együttműködés keretében végzett fegyverkezési programokkal kapcsolatos

---

[8] Ld. 5. sz. lábjegyzet.

[9] A 16 tagállam, amelyek közül 14 az Unió tagállama (BE, DK, DE, EL, ES, FR, IT, LU, NL, PT, UK, AT, FI, SE) 1990-ben elfogadták és 1999-ben aktualizálták a versenyeztetés irányelveit.

beszerzéseknél[10]. Általában – azok miatt a súlyos beruházások miatt, amelyekben az ezekben a programokban részt vevő országok megegyeztek – a tisztes vállalkozói haszon az, ami befolyásolja a megrendelés odaítélését.

Az ebből a gyakorlatból következő magas költségek enyhítésére 1996-ban létrehozták az OCCAR transznacionális ügynökséget[11], amelyet 2000-ben jogi személyiséggel ruháztak fel kapott. Szerződéses rendszere, amely inkább verseny-jellegű, előírja, hogy a programonkénti „tisztes haszon" rendszerét fel kell váltania a „globális tisztes haszonnak", amely megvalósulhat több év vagy több program vonatkozásában. Ennek alkalmazása mindazonáltal a szervezetre bízott új programok számától függ majd.

Mivel ezek a próbálkozások nem vezettek kielégítő eredményekhez, a tagállamok nemrégiben létrehoztak egy Európai Védelmi Ügynökséget, a Tanácsfelügyelete alatt, az Európai Unió egységes intézményi kereténbelül, amelynek többek között az lesz a feladata, hogy a Bizottsággal együttműködve hozzájáruljon a versenyre épülő európai védelmi piac létrehozásához.[12]

II. AZ EURÓPAI SZINTŰ AKCIÓK MEGHATÁROZÁSÁVAL KAPCSOLATOS MEGFONTOLÁSOK

A honvédelmi közbeszerzési szerződések helyzetére vonatkozó fenti megállapítások azt mutatják, hogy több akadály is korlátozza az európai vállalkozások hozzáférésének lehetőségét a tagállamok piacaihoz, tehát növekedési lehetőségeiket is.

A Bizottság azt javasolja tehát, hogy folytatni kell a vitát egy közösségi akció megindításának szükségességéről a honvédelmi piacok területén. Megfontolásainak jelenlegi szakaszában a Bizottság két lehetséges eszközt határozott meg, amelyek közül az egyik arra korlátozódik, hogy a meglévő jogi keretet (§ 1) pontosítsa, a másik pedig olyan konkrét szabályok megállapítására irányul a honvédelem területén, amelyek tükrözik ennek a szektornak a jellegzetességeit (§ 2).

Ezek az eszközök nem zárnák ki a tagállamok megfelelő fórumai által hozott kiegészítő intézkedéseket. Nem is lenne lehetséges kimerítő választ adni minden, a honvédelmi piacok sajátosságaival összefüggőkérdésre, különösen az ellátás biztonságával kapcsolatban, amely fogalom a nemzeti biztonsági érdekeknek az európai kül-, biztonsági és védelmi politika keretében végbemenő konvergenciájának függvényében alakul majd. Egy közös megközelítés fokozatos kialakulása ezen a területen megkönnyíthetné a közösségi eszközök alkalmazását. Ezek az eszközök egyúttal hozzájárulhatnának a tagállamok közötti sikeres együttműködés előmozdításához.

1. Tisztázni kell a meglévő közösségi szabályozási keretet

A szabályozási keret tisztázása megvalósulhat nem törvényhozási eszközzel, mint például a Bizottság értelmező közleménye. Ennek az eszköznek az lenne a célja, hogy értelmezze a

---

10 Ezek a szerződések általában az ad hoc ügynökségeken vagy a NATO ügynökségein keresztül köttetnek meg, amelyek a kérdéses programokban résztvevő tagállamok képviseletében járnak el.

11 A fegyverkezési tárgyú együttműködés közös szervezete; bizonyos feltételek mellett nyitott minden tagállam számára, de jelenleg csak öt tagállamot tömörít (DE, BE, FR, IT, UK).

12 Közös akció az Európai Védelmi Ügynökség (EDA) létrehozására, amelyet a Tanács 2004. július 12-én fogadott el.

meglévő közösségi szabályozást és ez által, megkönnyítse annak alkalmazását az illetékes hatóságok számára, és elősegítse jobb megértését az érdekelt piaci szereplők által. Egy értelmező közlemény viszonylag rövid időn belül elfogadható. Jellegéből adódóan ez a meglévő szabályokat csak megerősíthetné.

A Bizottság további magyarázatát adná a Bíróság által az EK Szerződés 296. cikke értelmezése során kimondott elveknek, különösen azok közbeszerzésekre való alkalmazhatósága tekintetében, azzal a céllal, hogy megkönnyítse a gyakorlatban a különbségtételt azok között a szerződések között, amelyekre vonatkozik a kivétel és azok között, amelyekre nem. Ez utóbbiak esetében a rendes szabályok – a közbeszerzési irányelvek –maradnának irányadóak.

A közlemény önmagában nem bírna kötelező jogi érvénnyel, hanem értelmezné azokat az elveket és szabályokat, amelyek viszont azok. Következésképpen a Bizottságköteles lenne ezt az értelmezést követni a Szerződés őreként végzett funkcióinak gyakorlása során . A Bizottságnak le kell majd vonni a meglévő szabályok ilyen tisztázásának elfogadásából eredő valamennyi gyakorlati következtetést is.

Kérdések

1. Ön szerint hasznos/ szükséges/ elegendő a bemutatott módon tisztázni a meglévő szabályozási keretet?

2. Vannak-e a szóban forgó közösségi rendszernek más, olyan aspektusai, amelyek tisztázást érdemelnének?

2. A közösségi szabályozási keretet ki kell egészíteni egy speciális eszközzel

2.1. Célkitűzések

A közösségi szabályozási keretet ki lehetne egészíteni egy új, kifejezetten a védelmi piacokra (javakra, szolgáltatásokra és munkákra) vonatkozó törvényhozási eszközzel, például egy irányelvvel, amely az ezeket a piacokat érintő a közbeszerzési eljárásokat á hangolná össze[13]. Ez az irányelv külön szabályozási keretet állapítana meg azokra a szerződésekre, amelyek tárgyuk alapján az EK Szerződés 296. cikkének az alkalmazási körébe esnek, de amelyekre nézve a kivétel alkalmazása nem indokolt (a Bíróság ítélkezési gyakorlatában meghatározott feltételek alapján). Azokra a honvédelmi piacokra vonatkozna, amelyek jelenleg a meglévő irányelvek alkalmazási körébe esnek, de olyan szabályokat tartalmazna, amelyek jobban megfelelnek sajátosságaiknak.

Három fő célkitűzést követne:

– nagyobb fokú jogbiztonság elérését, a szerződések jobb csoportosítása révén: (a) azok, amelyekre a klasszikusirányelvek vonatkoznak, (b) azok, amelyekre maga az új irányelv vonatkozik, és (c) azok, amelyekre nem vonatkozik közösségi szabályozás.

[13] Ahhoz hasonló lépésről lenne szó, amire 1990-ben került sor a vízügyi, energia- és közlekedési ágazatok piaci sajátosságainak figyelembevétele érdekében, egy speciális irányelv révén (93/38 számú irányelv, amelyet módosított a 2004. március 31-i 2004/17/EK irányelv).

– szélesebb körű tájékoztatást közösségi szinten az adott szerződéseket illetően, és ennél fogva a piacok nagyobb fokú megnyitását, ami lehetővé tenné az európai védelmi iparvállalkozásai számára, hogy egyenlőesélyekkel vegyenek részt az ajánlati felhívásokon valamennyi tagállamban;

– az ezekre a piacokra vonatkozó közbeszerzésekhez szükséges rugalmasság bevezetését, egy olyan szabály együttes megteremtésével, amely tükrözi a szóban forgó szerződések sajátosságait.

Egy ilyen eszköz referenciaként is szolgálhatna, abban az esetben, ha egy tagállam úgy dönt, nem él az EK Szerződés 296. cikkében foglalt kivétellel, holott hivatkozhatna rá.

2.2 Tartalom

- Az **alkalmazási kör**meghatározása alapulhat az érintett katonai felszerelések kategóriájának egy általános érvényű meghatározásán és/vagy egy listán. Ez a lista lehetne az 1958-as, vagy egy másik, pontosabb, naprakész, mint amilyen a fegyverexportra vonatkozó magatartási kódexhez tartozó lista[14].

- A más ágazatokban meglévő irányelvek mintájára egy rendelkezés pontosítaná, hogy az irányelv nem érinti az EK Szerződés 296. cikkére való hivatkozás lehetőségét, a Bíróság által meghatározott feltételek mellett. Mi több, meghatározná azokat az eseteket, amikor ennek a **kivétel**nek az alkalmazási feltételei világosan és nyilvánvalóan teljesülnek (például a nukleáris felszerelés esetében).

- Az **ajánlatkérők** a honvédelmi minisztériumok és a képviseletükben eljáró ügynökségek lennének, valamint más olyan minisztériumok, amelyek vásárolnak katonai felszereléseket. Az irányelvnek más szervezetekre, mint például az új Védelmi Ügynökségre való alkalmazásáról való döntést a megfelelő fórumokon kell majd meghozni.

- Az irányelv alkalmazása nem érintené a tagállamoknak a **WTO** és a Közbeszerzésről szóló Egyezmény keretében megadott kivételeket.

- Az eljárásoknak garantálniuk kell az átláthatóság és a diszkriminációmentesség elveinek tiszteletben tartását, figyelembe véve ezeknek a piacoknak a sajátosságait. A főszabály a hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárás általánossá tétele lehetne. A hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás alkalmazása is előirányozható lenne még meghatározandó esetekben, a meglévő irányelvekben foglalt kivételek alapján, illetve, adott esetben, a nemzeti jogszabályok által sugallt más esetekben.

- A **meghirdetés** történhetne egy közösségi szinten centralizált rendszeren keresztül, egy összehangolt kiadványsegítségével. A szerződés tárgya leírható lenne műszaki teljesítmény formájában, a szállítók potenciális diszkriminálásának elkerülése érdekében.

- A megállapodott **bírálati szempontoknak** lehetővé kell tenniük a diszkriminációmentesség és a vállalkozások egyenlő elbánásának garantálását, és figyelembe kell venniük a védelmi szerződések sajátosságait, minta titoktartás, az ellátás biztonsága… Figyelembe

[14] Melléklete a Tanács 1998. június 5.-i nyilatkozatának (8675/2/98, PESC), amely megteremti az átláthatóság mechanizmusát a fegyverexport-politikák számára.

kell venni a honvédelmi titok védelmére vonatkozószabályoknak megfelelő biztonsági átvilágításokat is.

- A szerződés **odaítélése** meghatározott szempontok alapján történne. Ez maga után vonná az olyan módszerek fokozatos eltávolítását, mint a közvetlen és a közvetett kompenzáció.

Kérdések

3. A meglévő irányelvek szabályai Ön szerint figyelembe veszik/ nem veszik figyelembe a honvédelmi piacok sajátosságait? Részletezze, hogy miért?

4. Egy speciális irányelv hasznos/ szükséges lenne-e a honvédelmi felszerelések európai piacának létrehozása és az európai honvédelem ipari és technológiai bázisának megerősítése szempontjából?

5. Mi a véleménye arról, hogy ezt az esetleges irányelvet fel lehetne használni a más szervezetek – mint például az Európai Védelmi Ügynökség – által kivitelezett beszerzésekre is?

6. Eljárások: a hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárás Ön szerint megfelel-e a honvédelmi piacok sajátosságainak? Melyek azok a helyzetek, amikor meg kellene engedni a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás alkalmazását?

7. Alkalmazási kör: mi lenne a legmegfelelőbb eszköz az alkalmazási körmeghatározására? Egy általános meghatározás? Ha igen, milyentartalommal? Egy új lista? Ha igen, milyen? A meghatározás és a listakombinációja?

8. Kivételek: az Ön számára hasznosnak/ szükségesnek tűnik-e az, hogy a termékek egy bizonyos kategóriáját az irányelv kategorikusan kizárja?

9. Meghirdetés: Ön szerint egy centralizált meghirdetési rendszer megfelelő lenne-e, és ha igen, hogyan kellene működnie?

10. Bírálati szempontok: Ön szerint mely szempontokat kellene figyelembe venni azokon kívül, amelyeket a jelenlegi irányelvek előírnak, a honvédelmi szektor sajátosságainak a figyelembe vétele érdekében? Az ellátás biztonsága, titoktartási követelmények? Hogyan lehet meghatározni ezeket?

11. Ön szerint hogyan kellene kezelni a kompenzációk gyakorlatát?

A KONZULTÁCIÓ SZABÁLYAI

Ez a Zöld Könyv egy hivatalos konzultációt indít el, amely 4 hónapig tart majd, a közzétételnapjától kezdődően. A konzultációt a Bizottság Belső Piaci Főigazgatósága folytatja le.

Zöld Könyv

A konzultáció folyamata

A konzultáció vége: A Zöld Könyv közzétételének napjától számított 4 hónap

Felkérjük az érdekelt feleket, hogy a feltett kérdésekre adott válaszaikat, megjegyzéseiket és javaslataikat a következő címre juttassák el:

C/o European Commission, Internal Market DG

Consultation „Green Paper on defence procurement"

Av. de Cortenbergh/Kortenberglaan 100 (1/100)

B-1049 Bruxelles

vagy emailben:

(MARKT-D2-DPP@cec.eu.int)

A Zöld Könyv a következő weboldalon is rendelkezésre áll:

http://europa.eu.int/comm/internal_market/consultations

Megj.: Minden hozzászólás nyilvánosságra hozható, kivéve, ha a szerző kifejezetten kéri annak bizalmas kezelését.